

Линза. Линзада кескін алу. Линзаның ОПТИКАЛЫҚ КҮШІ.

Бекіту сабағы

Оқу мақсаты: 8.5.1.9 - жұқа линзада сәуленің жолын салу және алынған кескінге сипаттама беру;

Оқулықтағы 152бет. «Зертте» тапсырмасын орында.

Зертте Линзаның әр түрін зертте және кестені толтыр.

12.1-кесте

Линзалар			
Жинағыш		Шашыратқыш	
Суреттерде сызба түрінде белгіленуі			
			
Анықтамасы			
Дөңес, ортасы шеттерінен қалыңдау			
аталуы	сурет	аталуы	сурет
жазық – дөңес			
		қосойыс	
ойыс – ...		... – ойыс	

«Топпен талқылау» әдісі

1 топ (1-қатар): Линзалар. Линзаның оптикалық күші.

2 топ (1-қатар): Линзада кескін алу.

Тапсырманы талда

1-нұсқа (1-топ)

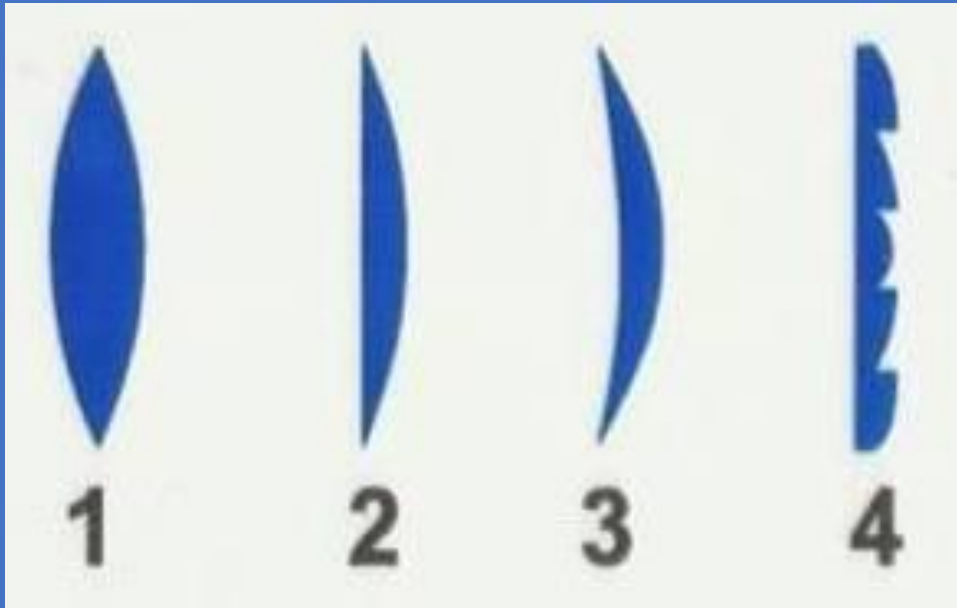
1. Суретте көрсетілген линзалардың түрлеріне сәйкес олардың атауларын жазыңыз.

1-линза: _____

2-линза: _____

3-линза: _____

4-линза: _____

2-нұсқа (2-топ)

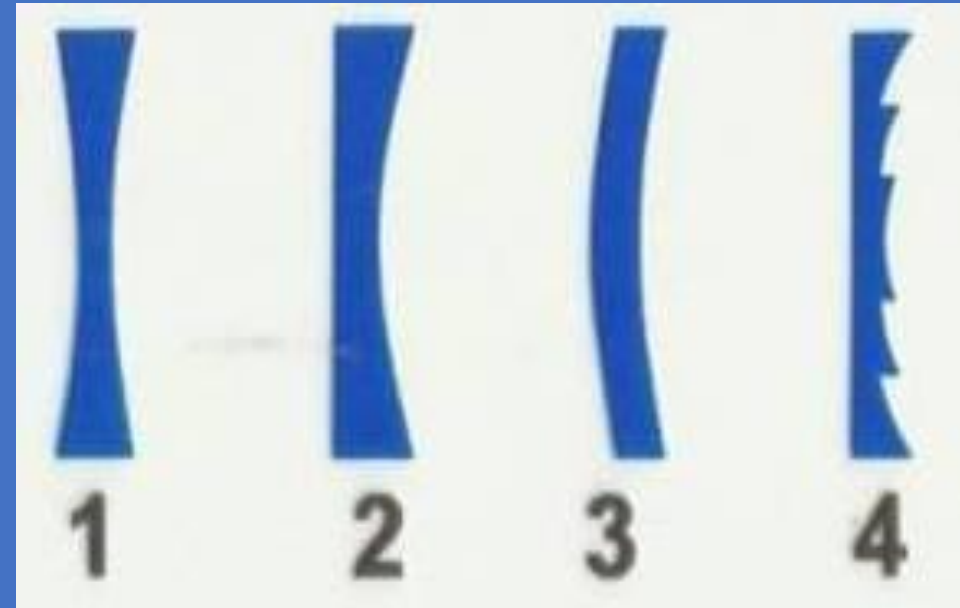
1. Суретте көрсетілген линзалардың түрлеріне сәйкес олардың атауларын жазыңыз.

1-линза: _____

2-линза: _____

3-линза: _____

4-линза: _____

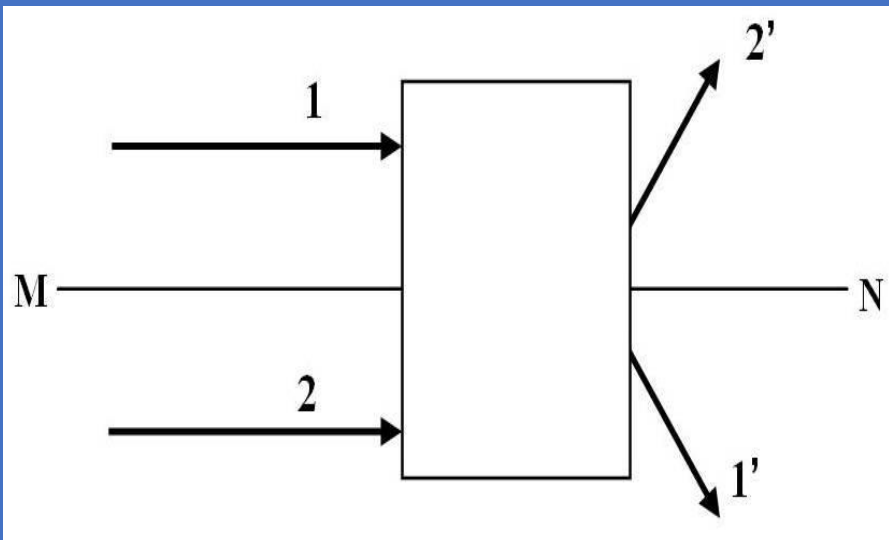

1-нұсқа (1-топ)

2. Суретте 1–1' және 2–2' сәулелерінің жолы көрсетілген (мұндағы MN-бас оптикалық ось).

Мыналарды анықтаңыз:

- i) линзаның F фокусының орнын анықтаңыз
- ii) линзаның O оптикалық центрінің орнын анықтаңыз, яғни линзаның орнын
- iii) тік төртбұрыштың астында *дөңес* линза ма, әлде *ойыс* линза жасырынған ба?

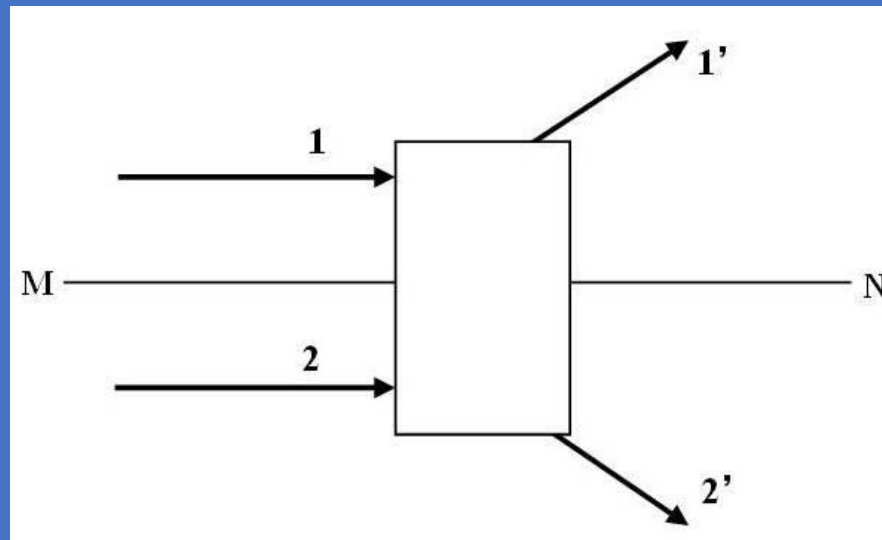

2-нұсқа (2-топ)

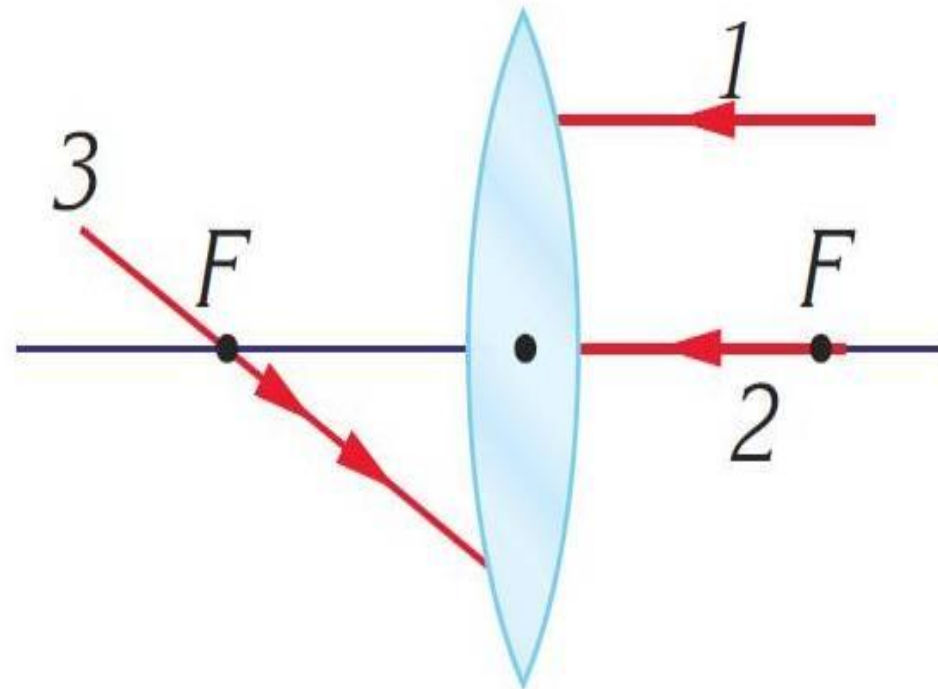
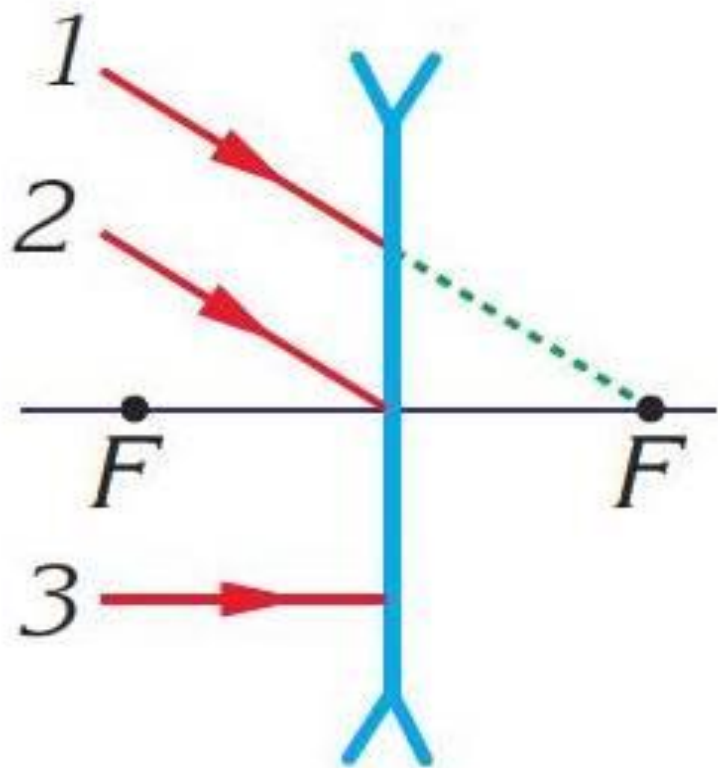
2. Суретте 1–1' және 2–2' сәулелерінің жолы көрсетілген (мұндағы MN-бас оптикалық ось).

Мыналарды анықтаңыз:

- i) линзаның F фокусының орнын анықтаңыз
- ii) линзаның O оптикалық центрінің орнын анықтаңыз, яғни линзаның орнын
- iii) тік төртбұрыштың астында *дөңес* линза ма, әлде *ойыс* линза жасырынған ба?

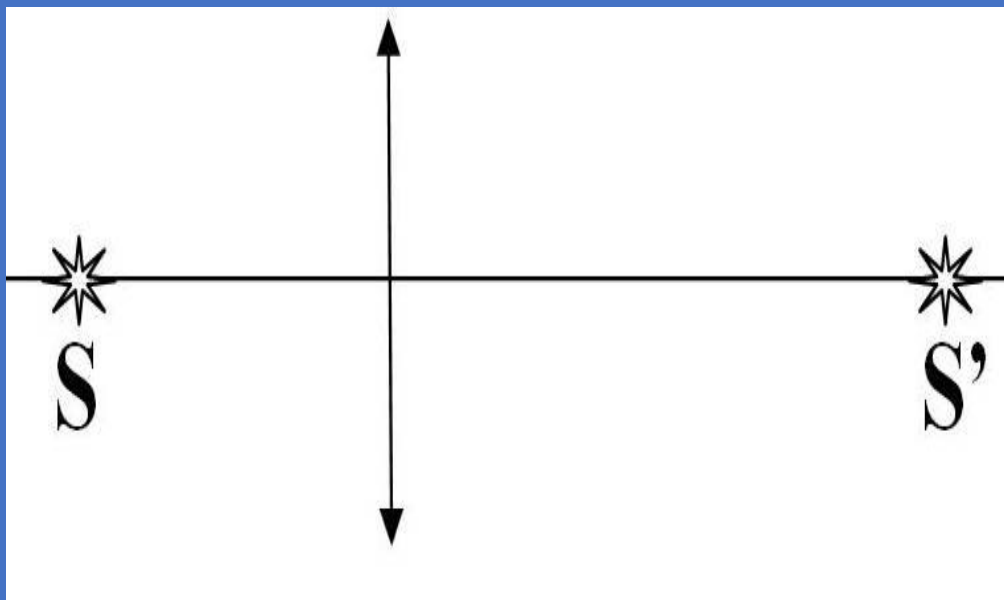

3. Салу жұмыстары арқылы 1, 2, 3-сәулелерінің ойыс және дөңес линзалардан кейінгі жолын салыңыз

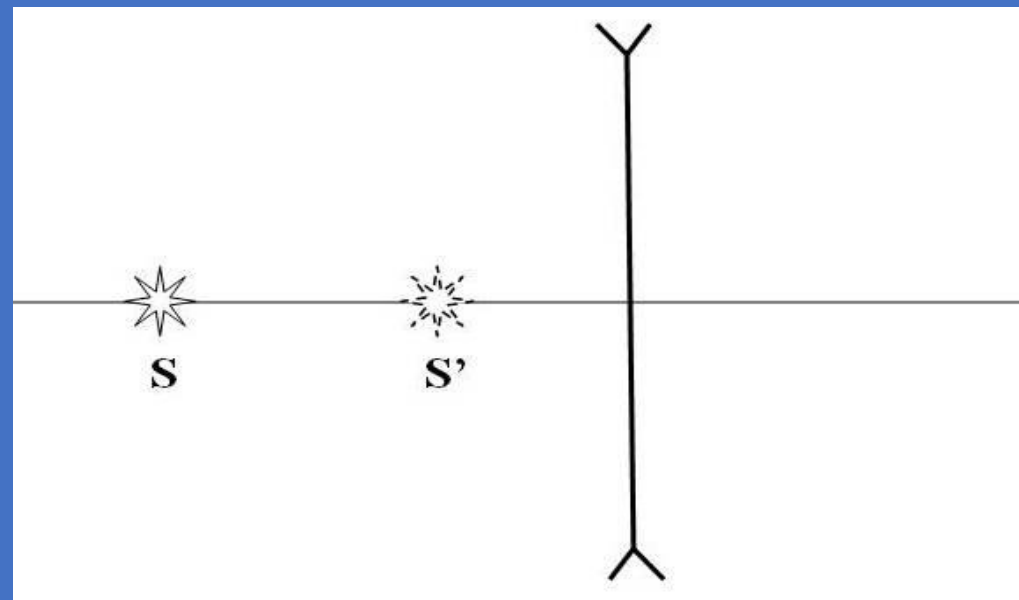

Салу жұмыстарының көмегімен линзаның F фокусының орнын анықтаңыз

1-нұсқа (1-топ)

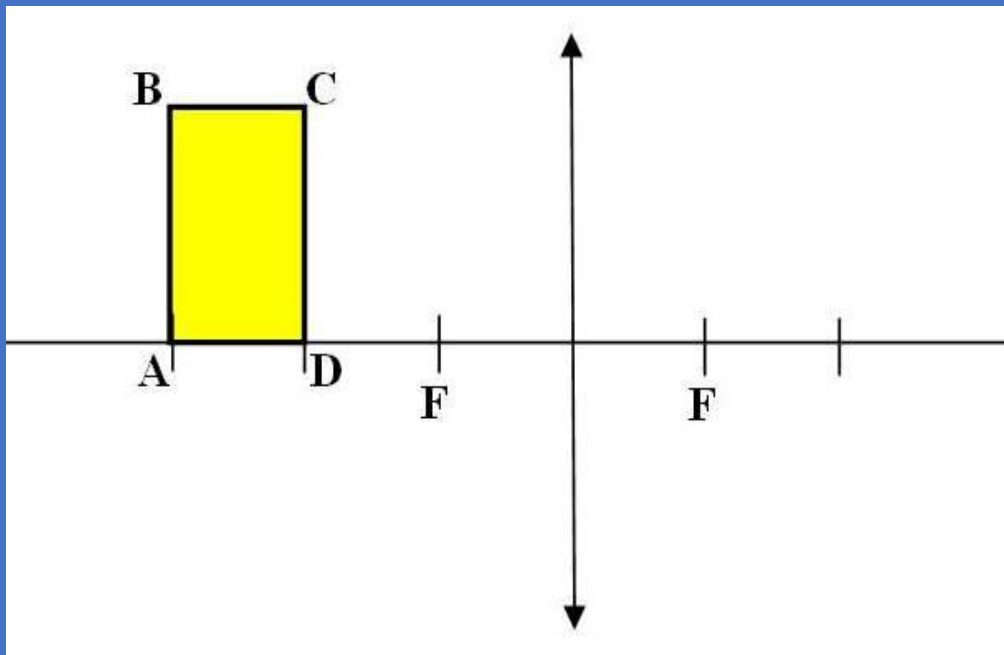

2-нұсқа (2-топ)

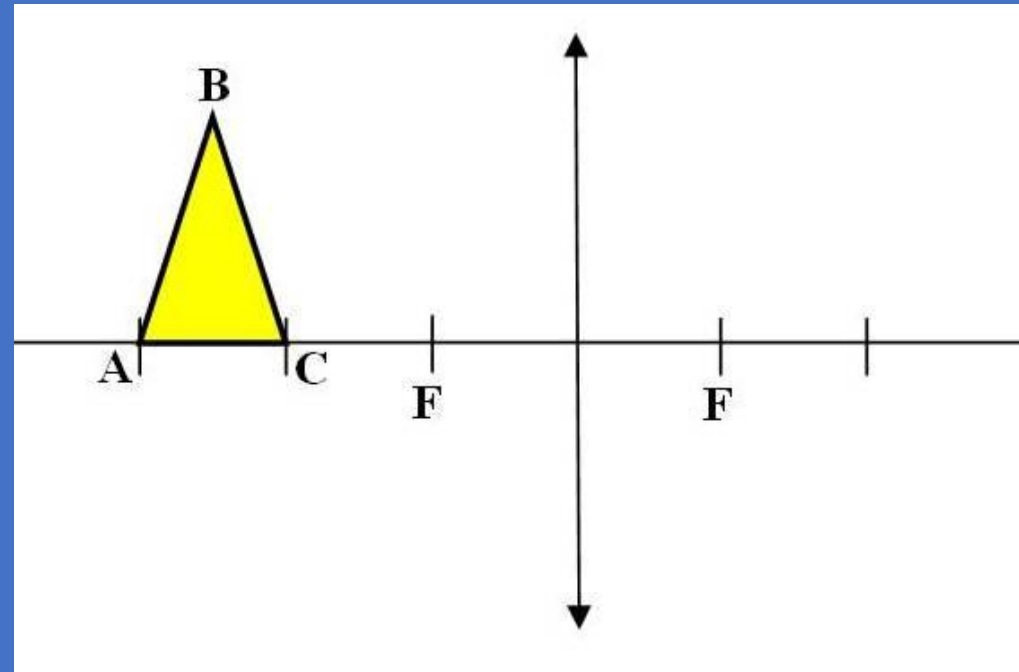
1-нұсқа (1-топ)

Линзадан ABCD
тік төртбұрышының кескінін
салыңыз

2-нұсқа (2-топ)

Линзадан ABC үшбұрышының
кескінін салыңыз

«Кім шапшаң?» әдісі

1-нұсқа (1-топ)

Линзаның фокустық қашықтығы 8 см. Линзаның оптикалық күші неге тең.

Дескриптор:

1. Есептің шартын жаза алады.
2. Өлшем бірлікті ХБЖ-не түрлендіреді.
3. Формуланы пайдаланып, есеп шығарады.

2-нұсқа (2-топ)

Линзаның оптикалық күші 2 дптр. Линзаның фокустық қашықтығы қандай?

Дескриптор:

1. Есептің шартын жаза алады.
2. Өлшем бірлікті ХБЖ-не түрлендіреді.
3. Формуланы пайдаланып, есеп шығарады.

Жұптық жұмыс:

Тұрған дененің жинағыш және шашыратқыш линза арқылы кескінін алыңыз (5 жұпқа әр түрлі тапсырма)

$F < d < 2F$ аралығында тұрған дененің жинағыш және шашыратқыш линза арқылы кескінін алыңыз

$d = 2F$ аралығында тұрған дененің жинағыш және шашыратқыш линза арқылы кескінін алыңыз

$d > 2F$ аралығында тұрған дененің жинағыш және шашыратқыш линза арқылы кескінін алыңыз

$d < F$ аралығында тұрған дененің жинағыш және шашыратқыш линза арқылы кескінін алыңыз

$d = F$ аралығында тұрған дененің жинағыш және шашыратқыш линза арқылы кескінін алыңыз

Дескриптор:

1. Негізгі 3 сәулені пайдаланады.
2. Сызбасын сызады.
3. Кескіннің түрін анықтайды және сипаттайды

Дифференцияланған жұптық тапсырма. Кестені толтыру.

Денеден линзаға дейінгі қашықтық, d_o (мм)	Линза түрі	Кескіннің сипаттамасы
$F < d_o < 2F$	Жинағыш	
	Шашыратқыш	
$d_o = 2F$	Жинағыш	
	Шашыратқыш	
$d_o > 2F$	Жинағыш	
	Шашыратқыш	
$d_o < F$	Жинағыш	
	Шашыратқыш	
$d_o = F$	Жинағыш	
	Шашыратқыш	

Қосымша тапсырма: Кескін салу.

